

SYLVA POLÁKOVÁ / 15. 4. 2025

Záchranné stanice a elementární mezidruhové vazby. Rozhovor s umělkyní Denisou Langrovou

Denisa Langrová (*1996) absolvovala UMPRUM v Ateliéru sochařství Edith Jeřábkové a Dominika Langa a následně v Ateliéru volného umění III u Dominika Gajarského a Michala Pěchoučka. Její zájem o mezidruhové vztahy ji přivedl i ke kratší ochutnávce studia Ochrany zvířat a welfare na Fakultě veterinární hygieny a ekologie v Brně a na Managementu zdraví a welfare zvířat v Praze. Daleko příznivější zkušenost však získala v komunitních permakulturních zahradách, azylech a především v Záchranné stanici pro volně žijící zvířata v Praze, kde dosud pracuje. Je autorkou několika filmů, v nichž se zabývá navazováním vztahů s dalšími živočišnými druhy. V rámci cyklu Proč pláče žirafa uvádí kino Ponrepo její film *Elementární tendence soudržnictví a vazeb* (2021), jenž vypráví o historii chovu krav i o možnostech ohleduplnějšího soužití s těmito domestikovanými zvířaty. Umělkyně Eva Kořáková a kurátorka Hana Janečková, které společně realizovaly původní výstavní projekt pro 60. benátské bienále i jeho pražské Ozvěny, oslovily Denisu Langrovou také k vytvoření nového snímku, jenž je aktuálně k vidění ve Veletržním paláci.

Co vás přivedlo k environmentální problematice a umělecké tvorbě?

Environmentální témata a problémy sociální spravedlnosti se mě dotýkaly odmala – i když jsem v tom samozřejmě byla zpočátku zmatená. Asi mě k tomu vedla částečně rodina. Na konci střední školy jsem se začala zajímat i o veřejný prostor jako o nějaké sdílené místo, které je často privatizováno, aniž by si na něj veřejnost kladla nárok. To mě asi dovedlo právě do ateliéru Dominika Langa a Edith Jeřábkové, kde se můj zájem

o environmentální problémy začal prohlubovat. V té době začaly stávky za klima, aktivity Fridays for Future a Univerzity za klima. Tehdy jsem se dostala k environmentálnímu aktivismu a byla jsem dlouho součástí Univerzit za klima. V našem ateliéru byla tato témata hodně podporována. První rok se řešil land art, ale nejen ve formování krajiny jako sochy, ale i ve vztahu k ní. Četli jsme na popud Edith Jeřábkové feministickou teoretičku Silvii Federici, odkud jsem se dostala k ekofeminismu, který je mi blízký.

Ve vašich filmech vystupujete jako hlavní aktérka...

Moje filmy jsou spíš taková vizuální vyprávění, ve kterých nevystupuji jako herečka – neumím hrát. Toho si jsem vědoma. Už jsem se snažila ve svých filmech nebýt. Začalo mě to štvtát a chtěla jsem pracovat s někým jiným, ale prostě to nefungovalo.

Jak tedy vlastně funguje proces natáčení, které máte na jednu stranu celé sama v rukou, ale přitom je tam spousta proměnných, vzhledem k tomu, že natáčíte se zvířaty?

U samostatných projektů jsem trochu control freak, totiž že si nedokážu do toho nechat mluvit. Vždy jde totiž nějakým způsobem o autofikci. Na začátku je zájem o nějaký druh nebo skupinu živočichů, na který naváže chuť s nimi prožít společný příběh a víc se poznat – ideálně se v té mimolidské skupině trochu spřátelit. Takto vzniká ta autofikce. Všechno, co v těch filmech je na nějaké úrovni reality, prožívám.

Máte předem připravenou koncepci nebo dokonce scénář?

Je to dost volné. Scény, kde se přímo objevují ti jedinci jiných druhů, se samozřejmě nedají moc režírovat. Často to nechávám na nich a čekám, co se stane a co se jim bude chtít dělat, a podle toho pak navazuji dál ten příběh.

Kdy vytváříte komentář, který pak ve vašich filmech zaznívá v podobě voiceoveru?

Spíš následně. Moje scénáře jsou poznámkové. Mám připravené nějaké situace, od kterých se odvíjí příběh, ale komentář píšu až závěrem.

Je v nich také znát zájem o historii vztahů lidí a dalších druhů, které mohou být ovlivněny magií a spiritualitou. To pak konfrontujete s nějakými vizemi na hraně uto- a dystopie.

Ano, snažím se mít nějaký historický základ a zároveň nabídnout výhled do možné budoucnosti. Právě u *Elementárních tendencí...* je ta komunitní zahrada místem konkrétní utopie, kde si ten jiný svět můžeme představit. Mám tendenci hledat spiritualitu ve světě, který je zaměřený na racionalitu, a v *Elementárních tendencích...* je to i spojené s hledáním vztahu k místu, kde žiju. A pak je tu ještě čarodějnictví, které mě zajímá také jako feministická a subversivní tendence proti opresivním strukturám.

Vaše tvorba je filmová, ale často ji prezentujete v galeriích. Jak to díla ovlivňuje? Mění se s instalací něco na jejich významu?

Asi ani ne, i když samozřejmě záleží, kde ta díla jsou prezentovaná. Většinou se jedná o kolektivní výstavy nebo promítání. Třeba *Elementární tendence...* byly poprvé prezentovány v roce 2021 na Fotograf festivalu, kde byly promítány spolu s dalšími filmy, které vybrala kurátorka Anička Remešová. Její výběr udával mojí práci nějaký širší kontext, což mi vlastně vyhovovalo. Jednalo se zároveň o mou bakalářskou práci a Anička byla moje oponentka, takže jsem s ní ten koncept a proces konzultovala. I když pracuji soliterně, často vyhledám právě nějakou formu konzultace. Bývám tím tématem natolik zaujatá, že si nejsem jistá, zda pak dokážu tu fascinaci jinými druhy předat, a tak je pro mě odstup někoho jiného velmi důležitý.

Jaký byl impuls zvolit si pro váš film jako téma právě krávy?

Asi tam opět hrál roli zájem o práva zvířat. Začínala jsem se taky víc zajímat o to, jak funguje živočišný průmysl. Překvapuje mě, že spoustu lidí neví, že krávy nedávají mléko samy od sebe, ale že musí mít telata, která jsou od nich oddělovaná. Krutost téhle části průmyslově chovaných zvířat mě nedala spát. A tak jsem se zaměřila na mateřství, historii chovu krav, hnůj a zpřetrhání vazeb. V té době jsem měla brigádu v pražské komunitní zahradě Pastvina ve Vinoři, kde jsem se seznámila s krávou Nebeskou – to je její jméno – a začala jsem s ní tvořit příběh.

Zvláštní charakteristickou složkou vašich filmů je kostým, ve kterém jsou znát právě ty prvky imaginace čarodějnictví.

Nejen na úrovni kostýmu – ty nakupuju v sekáčích – ale i v samotné postprodukci jsou znát vlivy, na kterých jsem vyrostla, což byly hrané televizní pohádky z devadesátých let. Baví mě ta jejich vizuální levnost ve výpravě i v trikových efektech a s tím spojený způsob vyprávění. Souvisí to také s tím, že na UMPRUM nedostáváme vůbec žádné peníze na klauzury. Musela jsem si poradit sama. Moje filmy vznikají s úplně nulovým rozpočtem, takže to byla cesta, do které jsem byla trochu nasunuta, ale zároveň jsem si ji přisvojila jako nějaký svůj vlastní výrazový prostředek. Také se tím vymezuji vůči kapitalistické profesionální filmové produkci.

Vaším zatím posledním filmem, který jste natočila spolu s Alex Sihelsk*, je *Logistika těl bez logiky* (2025). Film se zčásti odehrává v Benátkách, kam jste se dopravily nákladním vlakem, a kde jste reagovaly nejen na Benátské bienále, ale také na historii města a jeho současnou atmosféru poznamenanou turismem. Jak tento snímek vznikal?

Oslovila mě Eva Kořátková a Hana Janečková. S oběma mám společná témata i nacítění na mezidruhové vztahy. S Alex* se známe dlouhou dobu a víme, že nám spolupráce funguje a dokážeme se navzájem obohatit. Na rozdíl od mých autofiktivních filmů je *Logistika těl bez logiky* spíš videoesej postavená na motivu cesty, který je hlavní linií i v příběhu žirafy Lenky zpracovaného Evou Kořátkovou pro bienále.

Je to tedy takový videoesejistický roadtrip?

Na začátku byl určitě motiv cesty, ale film nakonec rámuje tarotové čtení, které jsme v Benátkách navštívily a ptaly jsme se na žirafu Lenku a její současný odpočinek. Scény z cesty se objevují jako nějaké reminiscence a prolínají se s dokumentací dalších akcí. Například jsme chytaly holuby, abychom jim odstříhávaly z nohou zamotané šňůrky a lidské vlasy. Holubi jsou spojení s Benátkami – byli tu nějakou dobu turistickou atrakcí, ale teď je zakázané je krmit, protože „ničící“ památky. Zajímala nás proměna toho vztahu. Nakonec se vrátíme do záchrané stanice pro handicapovaná zvířata v Jaroměři, která je takovou alternativou k ZOO. Je tím utopickým ostrovem, kde žijí lokální zraněná i handicapovaná zvířata, a jejich expoziční část může sloužit jako

nějaký edukační prvek.

Film Denisy Langrové *Elementární tendence soudržnictví a vazeb* (2021) uvádí kino Ponrepo v cyklu Proč pláče žirafa 22. 4. společně s dalšími autorskými filmy: *Morituri te salutant* (r. Michael Havas, Československo, 1973, 30 min.), *Pohádka pro šílence* (r. Pigi, Československo, 1986, 23 min.) a *Tahlequah* (r. Dominique Knowles, Bahamy, 2019, 12 min.).

Cyklus je součástí Ozvěň benátského bienále – Eva Kořátková: Srdce žirafy v zajetí je o dvanáct kilo lehčí (kurátorka: Hana Janečková) a probíhá ve spolupráci s Národní galerií Praha. Snímek *Logistika těl bez logiky* (2025), který vznikl v rámci umělecké rezidence Ozvěň benátského bienále, je vystaven v Národní galerii ve Veletržním paláci až do 27. července 2025.